

H. Vennix
Parklaan 99
4102 EC Culemborg

101.11

'hak-al'

8° jaargang

nr5.

oktober 1982.

natuur-en vogelwacht
CULEMBORG

Kontaktadres:

Natuur- en Vogelwacht Culemborg
Postbus 381, 4100 AJ Culemborg.

Begeleiding Jeugdgroep:

Kars Veling, Gandhi 91 te
Culemborg

Coördinatie Inventarisaties:

Bibliotheek:

Boeken en verslagen in 't Nonnetje.
Geopend: dinsdag van 19.00 tot 20.00 uur.

"Het Vogeljaar":

Jaarabonnement 1982 door overschrijving
van f 15,50 op de girorekening van de
N.V.W.C. met vermelding van "Vogeljaar".

Lidmaatschap:

Nieuwe leden opgeven bij de penningmeester,
evenals adreswijzigingen.

Penningmeester:

Frans Waroux, Moerbeiboom 45, Culemborg
tel.: 0 3 4 5 0 - 1 5 3 9 3
Gironr.: 3 4 3 3 3 5 1 t.n.v. F. Waroux,
rek. Natuur- en Vogelwacht Culemborg.

Kontributie:

Jeugdlidmaatschap	f 5,-- per jaar
Volwassene	f 10,-- per jaar
Gezinslidmaatschap	f 15,-- per jaar
Buiten Culemborg	f 15,-- per jaar

Klubhuis:

't Nonnetje. Voormalig zusterhuis naast
Sociale Academie, einde Ridderstraat.
Buitentrapje op, gang in, tweede deur rechts.

Kontaktadres Vogelwerkgroep:

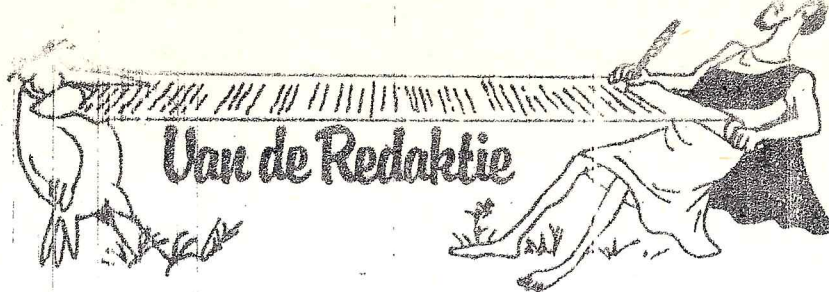
Tom Kompier, Weidsteeg 69 te
4102 AC Culemborg tel.03450-14985

Sekr. Milieuwerkgr. Noordwest-Betuwe:

Postbus 288, 4100 AG Culemborg
tel.: 0 3 4 5 0 - 1 3 3 8 6
tel.: 0 3 4 3 6 - 1 6 8 7

Redaktieteam en -adressen:

Breun Jansen, Eikeboom 31, Culemborg
tel.: 0 3 4 5 0 - 1 4 8 8 5
Jan Rietvink, Ereprijs 39, Culemborg
tel.: 0 3 4 5 0 - 1 6 4 0 7
Harry v.d. Warenburg, Triosingel 27, C'borg
tel.: 0 3 4 5 0 - 1 5 0 9 5

Voor U ligt weer een Hak-al, goed gevuld en verzorgd, voor dit laatste kregen wij zelfs uit Suriname een compliment. Vrijdag 8 oktober a.s. zullen Harry v.d.Warenburg en Dick Jonkers een avondvullend programma verzorgen over Suriname in de Open Hof aan de Beethovenlaan, aanvang 20.00 uur. Beslist een aanrader deze avond en U bent van harte welkom.

Het toch wel wat snelle vertrek van de familie van Zuylen naar Middelburg heeft de N.V.W.C. toch wel enigzins verrast, maar Gerard en Docky jullie horen nog van ons.

Arie v.d.Ham, onze bibliothecaris, is nog steeds iedere dinsdagavond van zeven tot acht aanwezig in het Nonnetje en gezien het boeken/tijdschriftenbestand is een bezoekje zeker de moeite waard!

Een belangrijke nieuwe activiteit in het nieuwe seizoen is de jeugdvogel-cursus die met name is bedoeld voor de jeugd van +8 t/m 13 jaar, alle inlichtingen bij Kars Veling. Ook de nog niet zo lang geleden aangeschafte telescoop zal bij deze cursus zeker van pas komen, verderop in deze Hak-Al meer over gebruiksregels e.d.

De voorbereidingen voor het komende knotseizoen zijn in volle gang en 20 november a.s. is de eerste knotdag (noteren dus!!). Arie en Harry treffen de nodige voorzieningen en verbeteringen aan Jopie, de N.V.W.C. aanhangwagen, Herman van Veen heeft het gereedschap weer pico bello in orde en Peter van de Ree heeft al enkele fraaie plaatsen uitgezocht. Betreffende inlichtingen over openhaard hout kunt U ook bij hem terecht.

Van de familie Woudstra het bericht dat U tegen alleszins redelijke prijs bij hen onbespoten stoofperen kunt verkrijgen, het adres is Ganssteeg 9 te Beusichem.

We gaan hopelijk weer een druk en gezellig seizoen tegemoet en we rekenen weer op U!

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

INHOUD:

- pag. 3 - Nestkastennieuws
- pag. 4 - Een merkwaardig broedgeval
- pag. 5 - Surinaamse avond en nieuws van de vogelwerkgroep
- pag. 6 - Enkele natuurhistorische indrukken en Gerard van Zuylen verhuist
- pag. 9 - Nieuwe boeken en folders
- pag. 10 - Verslag vergadering vogelwerkgroep
- pag. 12 - De telescoop
- pag. 13 - Een dagje trekvogels tellen
- pag. 18 - Verslag maandelijkse vergadering
- pag. 20 - Excursieprogramma

NESTKASTENNIEUWSNESTKASTENNIEUWS

Na het super broedseizoen van verleden jaar, (47 jonge torenvalken en 1 jonge bosuil) hadden we bij voorbaat de verwachtingen voor 1982 niet al te hoog gesteld. Toch is het broedresultaat van het afgelopen seizoen harder tegengevallen ondanks ons pessimisme. Hier komen de cijfers:

UILEN: In totaal heeft de NVWC hiervan 5 kasten, 2 kasten waren in eerste instantie bezet met een legsel van 3 en een legsel van 1 ei. Dit resulteerde tenslotte in één nestkast met 2 jongen, die beide geringd zijn.

TORENVALKEN: In het totaal heeft de NVWC hiervan 35 kasten. Dit seizoen lagen er 24 eieren, verdeeld in 6 kasten. Uit 1 kast verdween eerst 1 ei en een week later de 3 andere eieren. Gerooft??. Tenslotte werden er 13 jongen, die allen door onze D.J. zijn geringd.

Al deze gegevens zijn weer opgeschreven in het "grote boek". Voor degenen die hier een keer in willen kijken, kom maar gerust maar eens naar: Ravelijnstraat 193 in Culemborg.

Arie v.d.Ham en
Harry v.d.Warenburg

Dat de vogels erg stankbaar zijn voor de gratis opknappbeurt van hun woningen, was te merken aan hun pogingen om de auto van een nieuwe laklaag te voorzien.

een merkwaardig broedgeval van een gierzwaluw.

Op een wandeling in de buurt van Waldzell (Oberostereich-Innviertel) werd ik bij het passeren van een boerderij opgeschrikt door een zovend geluid vlak boven mijn hoofd. Opkijkend zag ik nog een donkere schim in een houten nestkast verdwijnen en hoorde de bedelroep van jonge vogels.

Nieuwsgierig wat voor gezin er in de kast zou zitten, bleef ik een tijdje staan. De nestkast mat naar schatting 20x20x40 cm. Er zat een zadeldakje op, naar voren wat overstekend. Het vlieggat was vierkant ong. 5x5 cm.

Deze kast hing aan de voorgevel van een grote houten schuur onder de nok van een overhangend dak. Na enige minuten werd mijn geduld beloond. Er verscheen een kopje en nog geen tel later dook er een donkere vogel pijlsnel het luchtruim in. Een gierzwaluw. Op 9 en 10 aug. passeerde ik dezelfde boerderij weer, maar bij de nestkast heerste volstrekte rust. Het weer was toen nogal bewolkt, vrij fris en winderig. Woensdag 11 aug. was het schitterend weer en toen zag ik dat er weer gevoerd werd en ook de jongen lieten hun bedelgeluid weer horen. De verdere afloop van dit broedgeval moet helaas in het ongewisse blijven, omdat wij een paar dagen later weer verder trokken. Het merkwaardige van dit broedgeval is nu het volgende:

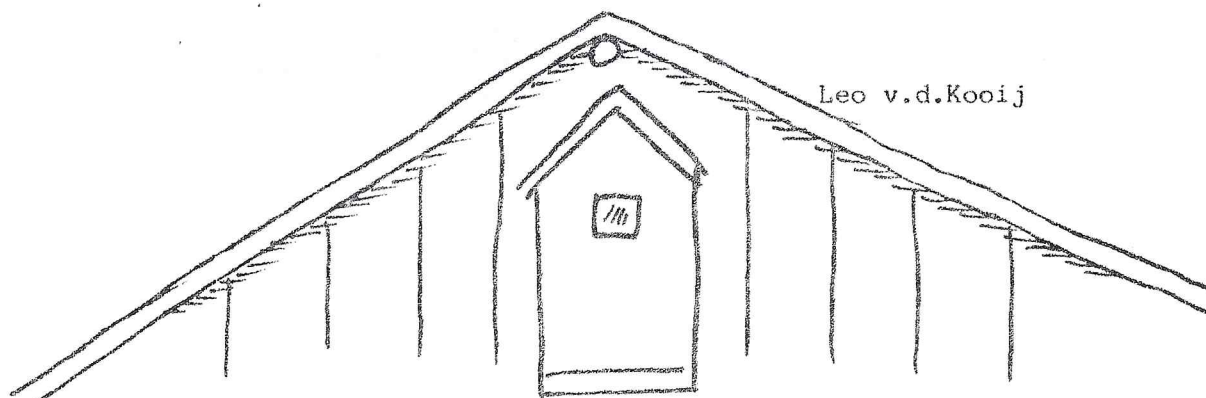
1. Ik had nooit eerder het broeden van gierzwaluwen in houten nestkasten waargenomen en ook nooit daarover gelezen.

2. Dat een gierzwaluw op 11 aug. nog nestjongen voert is ongevoen laat.

3. In de hele omgeving werden geen andere gierzwaluwen waargenomen, terwijl toch bekend is dat deze vogels in kolonies broeden.

WAT BETREFT DIT LAATSTE PUNT VALT NOG HET VOLGENDE OP TE MERKEN:

Hebben in de buurt nog andere gierzwaluwen bebroed en was alleen dit paar achtergebleven om het late broedsel groot te brengen? Als dat zo was, waar hebben die andere vogels dan gebroed? Er hing hier maar 1 nestkast. Vragen genoeg naar aanleiding van een ontmoeting met een gewone vogelsoort, die hier een zeer bijzondere gewoonte op na houdt.

SURINAAMSE AVOND.

vrijdag 8 oktober a.s. in de OPEN HOF
aanvang 20.00 uur.

Eindelijk is het dan zover. Harry van de Warenburg staat reeds lang te popelen om ons deelgenoot te maken van zijn ervaringen opgedaan tijdens zijn reis naar Suriname.

Ook Dick Jonkers zal met zijn aanstekelijke enthousiasme van de partij zijn. Er zijn ons schitterende kleuren dias beloofd.

Kortom deze avond mag Uniet missen.

Kom daarom allemaal en neem gerust geïnteresseerde familieleden, vrienden en kennissen mee naar de OPEN HOF.

Iedereen is welkom en de toegang is vrij.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Per ingang van 20 september j.l. heeft TOM KOMPIER de coördinatie van de Vogelwerkgroep van mij overgenomen.

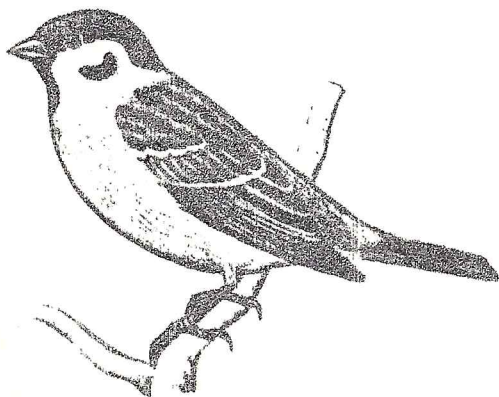
In verband met studie en andere Vogelwacht-werkzaamheden ben ik genoodzaakt deze werkzaamheden neer te leggen.

Voor zaken betreffende vogelstudie, vogeltellingen e.d. is Tom nu het aangewezen adres.

Waarnemingskaartjes, telformulieren e.d. kunnen bij hem opgehaald en weer ingeleverd worden.

Het adres is: TOM KOMPIER
WEIDSTEEG 69
4102 AC CULEMBORG
tel.: 03450-14985

Tom ik wens je veel succes met je nieuwe klus.

Marcel v.d. Tol

Ringmun

Gedurende een week van de afgelopen zomervacantie hebben we gelogeed in een Gasthuis in het ALMTAL in OOSTENRIJK.

We verbleven daar van 1 tot 7 augustus 1982 en hebben de omgeving te voet verkend. Het ALMTAL ligt in OBEROOSTENRIJK en dat dankt zijn naam aan de rivier de ALM, die ontspringt aan de ALMSEE. Dit meer ligt aan de noordhelling van de Totes Gebirge dat tot 2500 meter reikt. De bergen aan weerskanten van het ALMTAL zijn veel minder hoog. (tot 1800 meter) en worden lager naarmate men verder noordwaarts komt. In dit zgn. Alpenvorland bevinden zich uitgestrekte bossen van voornamelijk zilver-sparren met hier en daar larixen, dennen, beuken en eiken. Landschappelijk is de streek bijzonder mooi en vanwege het ontbreken van doorgaand verkeer heerst er een weldadige rust. Ten zuiden van het dorp Grünau is het dal erg smal en nauwelijks bewoond. De Almsee met zijn moerassige oevers is een natuurreservaat. Hier groeien veel interessante planten bv. de graslelie (*Anthericum ramosum*), gele monnikskap (*Aconitum vulparia*), witte rapunzel (*Phyteuma tenerum*), naast planten die we in ons eigen land van vrij voedselarme vochtige milieus kennen. In het meer komen futen en dodaarzen voor en ook zagen wij de grauwe klauwier en de goudvink. Op de meeste plaatsen komen de bossen tot aan de oever. Ook hier zijn er monocultures van naaldbomen, die nauwelijks iets interessants te bieden hebben. Gelukkig zijn er ook mooi ontwikkelde loof- en gemengde bossen met vochtige bodem. Hier vinden we een keur van opvallende planten. Ik noem enkele soorten: schaduwkruiskruid (*senecio fuchsii*), muursla (*mycelis muralis*) en opvallende hazesla (*prenanthes purpurea*) met paarse bloempjes die wel op die van muursla lijken. De wolfskers (*atropa belladonna*), eenbes (*paris quadrifolia*), een salie soort met gele bloemen (*salvia glutinosa*). Deze plant voelt erg kleverig aan en deze eigenschap heeft hem de wetenschappelijke naam *glutinosa* (=kleverig) bezorgd. Overal staan de grappige wilde cyclamen (*CYCLAMEN EUROPEUM*) verspreid. Zeer veel groeit er een plant, die ik nog nergens in een flora heb kunnen vinden. Hij is 30 tot 60 cm. hoog met een tuil van paarse bloempjes die op koninginnekruid lijken. Twee of meer grote bladeren gelijkend op klein hoefblad en verspreid aan de stengel maken het signalement volledig. Ik heb hem mooi op een dia staan en hoop

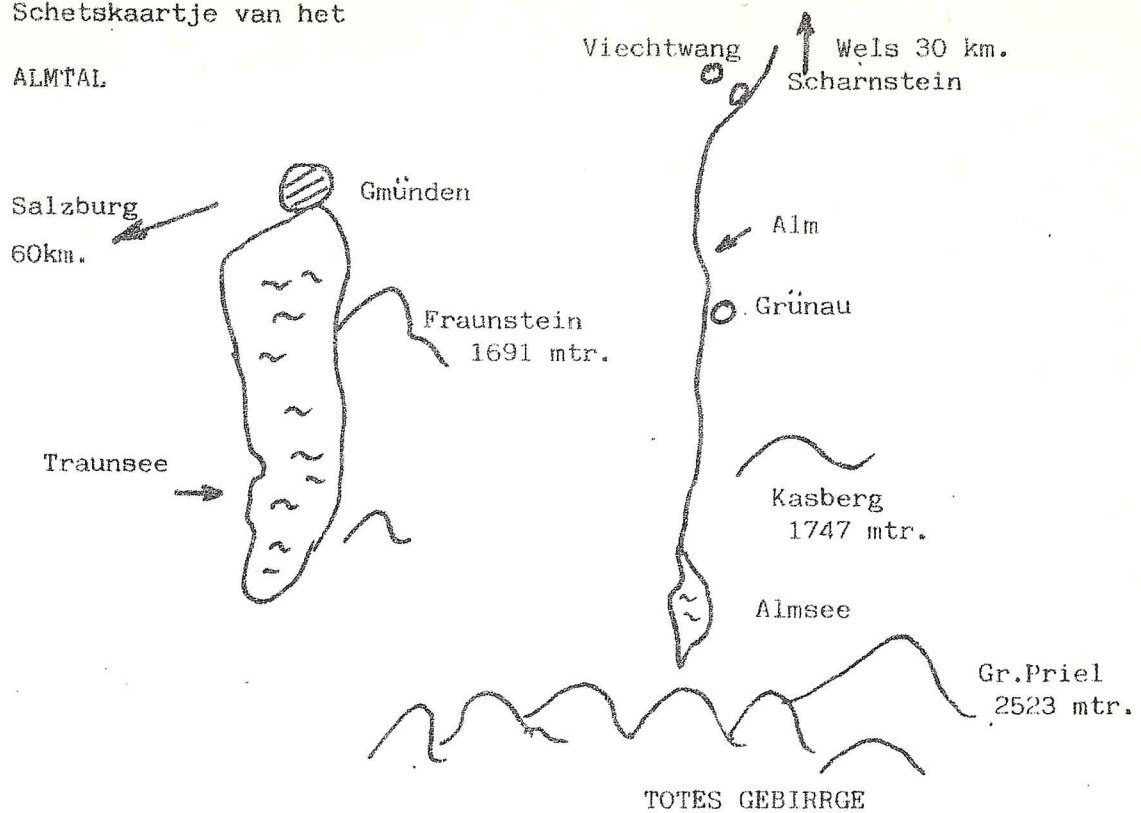
de naam nog eens te kunnen achterhalen. Plaatselijk komt massaal daslook voor (*Allium ursinum*) en op wat meer open vochtige plekken de moesdistel (*Cirsium oleraceum*) met zijn strokleurige bloemhoofdjes. Interessant was ook de ontmoeting met enkele exemplaren van *Lunaria rediviva*, een soort judaspenning met lancetvormige huetjes (vruchten) i.p.v. de eironde van de bij ons bekende tuinplant. Voor orchideeën waren we te laat, alleen de breedbladige wespenorchis hebben we bloeiend aangetroffen. Ook zaten we in de verkeerde tijd voor bosvogels. Er was geen zang en de vogels hielden zich schuil. Toch zagen we nog 4 mezensoorten (waaronder een kuifmees), goudhaantjes, vinken, goudvinken, bonte specht, vlaamse gaai, boomklever en kruiper, grote bonte specht en zwarte specht, notekraker en zwartkopjes. Stootvogels waren opvallend schaars. Zeker als men vergelijkingen gaat maken met vele delen van Duitsland, Luxemburg en Frankrijk. We zagen wespindief, buizerd, sperwer en torenvalk. De schaarste aan stootvogels moet m.i. te wijten zijn aan het grote aantal jagers, die evenals hun groengebroke collega's elders weigeren te erkennen dat stootvogels veel beter toegerust zijn voor de rol van wildstandbeheerder die jagers zo graag voor zichzelf opeisen. Erg hoog in het gebergte zijn we niet geweest, zodat we van de echte bergflora veel gemist hebben. Toch zagen we nog mooie exemplaren van de Hongaarse gentiaan (*Gentiana pannonica*) en de mooie *Veratrum album*, planten die op ca. 1000 mtr. hoogte al wel bloeien. De insecten wil ik tot het laatst bewaren, echter niet omdat ze weinig opvallend zijn. Integendeel. Overal prachtige vlinders, waaronder de schitterende keizersmantel (*Argynis paphia*), krekels, sprinkhanen, glanzende kevertjes, grote mestkevers, libellen, hommels, zweefvliegen en ook wel eens hindeljk spul, zoals wespen en kriebelmugjes, vooral als het wat drukkend weer was.

Al met al een zeer interessant gebied, met name voor planten en insecten. Het mooie landschap, de vriendelijke mensen en de schilderachtige kerkjes dragen het hunne er toe bij de streek tot een fijn vakantiegebied te maken.

Leo v.d. Kooij.

Schetskaartje van het
ALMTAL

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Gerard van Zuijlen verhuist.

Toch nogal onverwachts is onze voorzitter Gerard van Zuijlen verhuist naar Middelburg.

Iedereen is daar bij hen van harte welkom, maar van te voren moet je wel eerst even bellen, zodat er het één en ander kan worden klaargezet.

We krijgen van Gerard nog een uitgebreider schrijven en dat zal dan door de redactie in de Hak-al worden opgenomen.

Gerard, Cocky, Marjolein en Judith we wensen jullie veel succes in Middelburg toe en tot ziens hé.

Hun adres is: NOORDERWEG 239

4333 GG MIDDELBURG

telefoon: 01180-33894

de redactie

~~Wacht~~

vergadering Vogelwerkgroep.

Dit voorjaar zijn op een tweetal vergaderingen afspraken gemaakt over het functioneren van de vogelwerkgroep. Een afspraak betrof de opleiding van jeugdleden. Deze afspraak is inmiddels nagekomen, want in oktober gaat een jeugdvoegelcurcus van start, die beslist de moeite waard is om te volgen (zie elders in deze Hak-al)

De Vogelwerkgroep is echter met een gering aantal mensen actief gebleven. Er vinden nu regelmatig trektellingen plaats (zie elders in deze Hak-al) en er zijn plannen voor stootvogeltellingen, waterwildtellingen en het Sovonproject verdient ook nog de nodige aandacht (wat wordt er met die formulieren gedaan?).

Daarom leek het ons zinvol om weer eens een avond bij elkaar te komen. Op maandag 25 oktober van half acht tot half tien zullen de zaken voor de komende winter besproken worden.

Als je mee wilt blijven werken of mee wil gaan doen, dan is het belangrijk dat je deze avond komt.

Marcel v.d.Tol

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

JEUGDVOGELCURCUS (komt allen op 11 oktober)

Met ingang van Oktober zal er gestart worden met een JEUGDVOGELCURCUS, die zal doorgaan tot en met de zomer van 1983.

De curcus zal zoveel mogelijk worden ingepast in het "normale" jaarprogramma van de vogelwacht, de ekkursies zijn ook open voor anderen!

Zo hopen we ook het winterkamp en het voorjaarskamp in Hurwenen erbij te betrekken. Hieronder volgt het voorlopige schema van de activiteiten die we zullen ondernemen en heb je interesse, kom dan in ieder geval op de openingsavond op 11 oktober. Het is niet zo dat je al een hoop van vogels af moet weten om goed mee te kunnen doen, ook is het niet bezwaarlijk als je al wel wat weet. Deze jeugdvoegelcurcus is voor jongeren die vogels kijken fijn vinden en graag wat meer willen weten over gedrag en onderzoek van vogels.

De kosten zullen f.5,-- bedragen, die je op 11 oktober mee moet nemen.

Voorlopig programma:

Oktober 1982: 11 Openingsavond

- 16) trektellingen Redichemse waard
- 17) vertrek 7 uur 't nonnetje

November 1982: 12 avond over wintervogels, met name ganzen, zwanen en eenden (met dia's)

13 ekkursie uiterwaarden Hagestein vertrek 8 uur

- December 1982: 10 avond over meeuwen
 11)
 12) drie maal meeuwen tellen op de slaap-
 18) plaats in de Redichemse waard
- Januari 1983: -- misschien winterkamp Zoeland
 -- ganzenekursie Kil van Hurwenen
- Februari 1983: -- inventarisatie avond
 -- proberen een gebiedje te vinden waar je zelf of met
 een groepje een onderzoekje gaat doen naar de vogels
 (met begeleiding natuurlijk)
 -- uilenekursie in de omgeving van Culemborg
- Maart 1983: -- kamp Hurwenen
 -- je eigen onderzoekje
 -- avond over vogelgedrag (film?)
- April 1983: -- je eigen onderzoekje
 -- avond over datzelfde onderzoek (hulp, hoe gaat het,
 bespreken resultaten, vragen ??) en vogelgeluiden
 -- ekskursie naar de Flevopolder met de bus
- Mei 1983: -- je eigen onderzoek
 -- ekskursie Marienwaard of Leersum en omgeving
- Juni 1983: -- ekskursie
 -- avond waarin we aan anderen (ouders, kennissen en ande-
 ren laten zien wat we onderzocht hebben en wat de
 resultaten waren!!)
 Ook zal er een verslag van gemaakt worden.

Heb je nog vragen kom dan gerust eens een kop koffie drinken, telefoon heb ik (gelukkig) niet.

Kars Veling

Ghandi 91 (2x bellen)

Culemborg

tot ziens!!!

In Januari 1982 heeft de NVWC een telescoop aangeschaft om te gebruiken bij de Vogelcurcus en voor gebruik door de Vogelwerkgroep.

De telescoop is zeker geen miskoop geweest, onder andere bij ganzzentellingen, trekvogeltellingen en bij de vogelcurcus heeft zij haar nut meer dan eens bewezen.

Bij het in gebruik nemen van de telescoop was besloten dat ondergetekende de telescoop onder zijn beheer kreeg, dit in verband met de veelvuldige tel werkzaamheden die ik verricht.

De telescoop is in feite in bezit van ieder vogelwachtlid en het gebruik van dit stukje optiek moet dus zoveel mogelijk voor iedereen openstaan.

In verband hiermee heb ik een aantal gedragsregels op papier gezet t.b.v. het gebruik van de telescoop. Deze regels zijn "goedgekeurd" op de algemene maandelijkse vergadering.

- 1) De telescoop kan gebruikt worden door iedereen die lid is van de NVWC (niet leden kunnen de telescoop NIET lenen/gebruiken)
- 2) Bij het lenen gelden de volgende regels:
  - a) officiële tellingen van de vogelwerkgroep gaan voor alle andere activiteiten
  - b) kampen gaan voor ekskursies m.u.v. die kampen waarbij het gebruik niet erg zinvol is.
  - c) ekskursies gaan voor prive gebruik m.u.v. die ekskursies waarbij het gebruik niet erg zinvol is.
  - d) de beheerder = ondergetekende = beslist (op de maandelijkse vergaderingen kan eventueel kritiek geleverd worden)
- 3) De gebruiker is verantwoordelijk voor de telescoop, daarom moet hij/zij met de telescoop om kunnen gaan. (eventueel kan de gebruiker bij prive gebruik aansprakelijk gesteld worden voor eventuele ontstane schade. Een intekenlijst dient voor prive gebruik ingevuld worden.
- 4) De telescoop kan slechts één dag voor prive gebruik geleend worden. De telescoop moet de avond ervoor afgehaald worden en s'avonds weer ingeleverd worden.
- 5) Wanneer de beheerder niet tijdig ingelicht is, kan de telescoop niet

meegenomen worden. (huisgenoten geven hem niet af)

- 6) Het onderling doorgeven van de telescoop is niet gewenst en zeker niet aan niet leden.
- 7) De telescoop is samen met het statief (met telescoop wordt statief + telescoop bedoeld) bijna f. 1300,-- waard, dus wees zuinig op dit voorwerp.

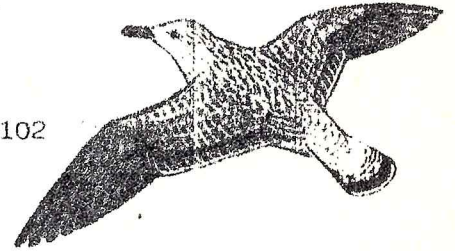

Marcel v.d.Tol

Lindeboom 21

Culemborg

tel.03450-18102

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Een dagje trekvogels tellen bij Culemborg.

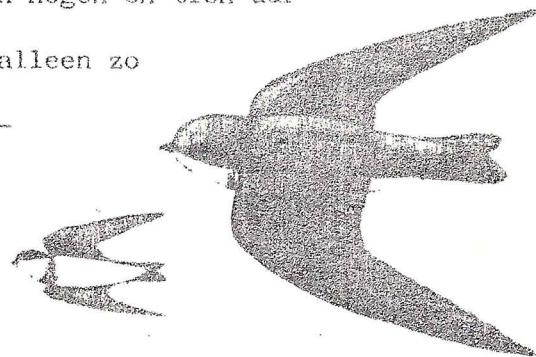
Zaterdag 28 augustus

's Morgens om 13 minuten over 6 zou vandaag de landelijke simultaantelling van de ^{LWUT} (Landelijke Werkgroep Vogeltek Tellers) beginnen.

(Wij waren een minuut of tien te laat, maar dat was niet zo erg, daar de vogeltek op deze dag nog niet begonnen was) Het is werkelijk een prachtige ochtend. Het is vrijwel onbewolkt en er hangt slechts een lichte nevel boven de Lek. Om 6.30 uur hebben wij onze plaatsen op de telpost, een krib tegenover boerderij Den Anker, ingenomen. Wat ons betreft kan de tek beginnen.

6.40 De eerste Overzwaluw komt over de telpost vliegen. Deze Overzwaluw was de eerste trekvogel die wij deze dag zouden waarnemen. Van deze soort zouden wij deze dag nog 150 andere exemplaren waarnemen. Als er één trekvogel over de telpost gevlogen is volgen er meer en het duurde dus niet lang of Boerenzwaluwen, Overzwaluwen en de Gele Kwikstaarten vlogen ons om de oren. Tussendoor namen wij ook nog een paar Watersnippen, Holenduiven, Spreeuwen, Ringmussen en zelfs een Kluut waar. Het is inmiddels kwart over acht geworden. De tek van de Gele Kwikstaarten, Boeren- en Overzwaluwen gaat gestaag door. Kleine groepjes van deze soorten komen, meestal vliegend

In zuidelijke richtingen, vergezeld van nu en dan een Gierzwaluw of enkele Huiszwaluwen over de telpost vliegen. 5 minuten later werden we verrast door een over trekkend groepje Groenpoten (groenpootruiter). Even later is het weer raak: de in grote getalen aanwezige Kieviten werden opgeschrikt. Voor ons is dit het sein om op te gaan letten, want vaak betekend dit gedrag dat er een stootvogel in aantocht is. Met behulp van de telescoop en de verrekijkers speuren we de horizon af naar de vermeende stootvogel. Al gauw vinden we de stootvogel die in onze richting aan komt vliegen. Het blijkt een vrouwtje Torenvalk te zijn die in zuidelijke richting over ons heen trekt. De Gele Kwikstaartentrek wordt minder maar is nog steeds erg goed. De Zwaluwen blijven gestaag doortrekken, de ene na de andere kwetterende en babbelende groep zwaluwen vliegt over ons heen. De bewolking die na zonsopkomst nogal dicht geworden was is nu afgenomen. We nemen nu ook een paar groepjes Aalscholvers waar, terwijl we ook enkele Heggemussen zien trekken (een soort die vaak over het hoofd gezien wordt). In de meidoornstruiken bij de telpost zitten ook nog een aantal Tjiftjaffen en Grauwe Vliegenvangers. Tussen negen en tien uur valt de trek wat stil. Wij nemen nu alleen zo nu en dan wat zwaluwen en gele kwikstaarten waar. Deze soorten worden afgewisseld door een enkele ringmus en ook een trekkende Zilvermeeuw. Ter plaatse kunnen wij door de

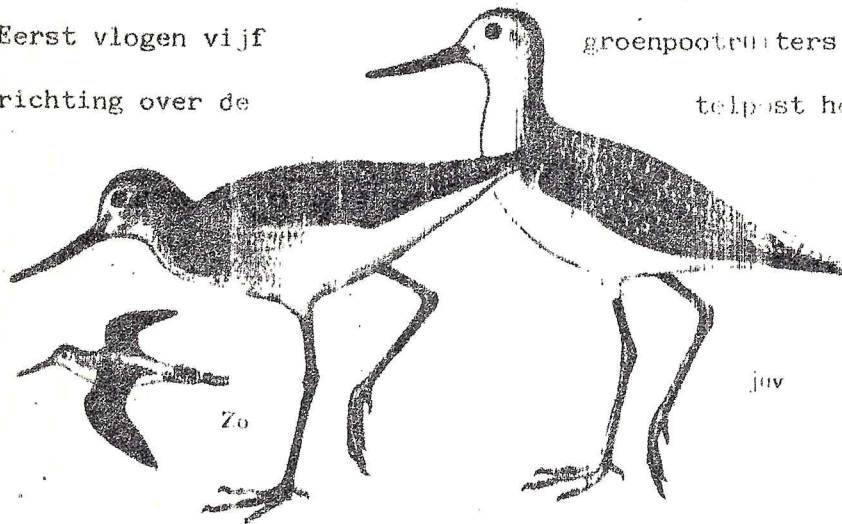
Oeverzwaluw

telescoop een nonnetje tapuit bewonderen. Om precies elf uur horen wij op eens een luid "kiepkiep". Dit geluidje valt niet onder de bekende telpostgeluidjes, zodat wij allen aandachtig de hemel afspeurden. Even later komen drie zangvogels boven ons hoofd vliegen. Zij vliegen in een wijde cirkel over ons heen voordat zij de Lek oversteken. De vogels hebben een fors vinkachtig postuur, een fel rood gekleurde borst en een kruisvormige snavel. Onmiskenbaar komen drie kruisbekken over onze telpost vliegen. Kruisbekken zijn vogels die zeer gespecialiseerd zijn op het eten van zaden uit conifeerkegels en vliegen dus bij Culemborg op vreemd grondgebied. Dit was pas de tweede keer sinds de oprichting van de

NVWC dat er kruisbekken werden waargenomen. Na de kruisbekken verslechterde het weer. Deze verslechtering werd echter vreemd genoeg gevolgd door een toename van de zwaluwentrek (regelmatig groepen van z'n 30 stuks.) Ook de stoot-/roofvogeltrek kwam op gang. Met behulp van de Kieviten namen schtereenvolgens de volgende stootvogels over ons: 1 sperwer ♀ richting ZW, 1 sperwer ♀ richting OZO, 1 wespensdief richting Z. Na deze "roofvogeltrek" werd het weer tijd voor andere vogelsoorten.

Eerst vlogen vijf richting over de

Groenpootruiker

groenpootruikers in westelijke telpost heen, gevolgd door een visdief die stroomopwaards ging, vijf futen waren ook zo vriendelijk om op grote hoogte over de tel-

telpost te vliegen. Het is weer wat later geworden. Boeren- en Oeverzwaluwen dwarrelen rustig over ons heen en af en toe is een Gierzwaluw zo vriendelijk deze vogeltjes te vergezellen. De gele kwikstaarten houden het nu voor gezien en komen nu slechts mondjesmaat langs. Meestal wordt in de namiddag een nieuwe trekpiek waargenomen. Dit was nu ook het geval. Een juveniele Purperreiger vliegt naar het westen toe. De Kieviten worden ook weer actief m.a.w. er komen roofvogels aan. De volgende soorten vlogen over de telpost: Buizerd 4x, Boomvalk 2x, Bruine kiekendieven 4x, Torenvalk 1x entot slot zelfs een Havik. En passant kwam er nog een sterke trek van Gierzwaluwen opgang, vloog er nog een Visdiefje met een Aalscholver langs en nam de trek van de Gele kwikstaarten nog eventjes toe. Tegen 6 uur werd de telling gestaakt en konden we op een geslaagde dag terugzien. Dit was een terugblik op 1 van de teldagen aan het begin van het trek-telseizoen. (wat tot in november duurt) We tellen nu met een vrij vaste groep van tellers, die zich langzaam uitbreidt. Dit is vooral te danken aan het feit dat wij nu niet slechts enkele dagen of 1 dag tellen maar gedurende het hele najaar. Hierdoor gebeurde het dat iemand die zo nu en dan

eens een kijkje kwam nemen op de telpost zo verslingerd is geraakt aan trektellen dat vrijwel ieder weekeinde deze persoon op de telpost te vinden is. In de loop der jaren is de kennis van de trekvogels onder de NVWC tellers toegenomen wat geleid heeft tot het feit dat betrekkelijk weinig vogels ongedetimineerd over de telpost vliegen. Nu wij de beschrijving hebben over de tel^escoop van de NVWC zijn wij nu ook in staat een groot deel van de overtrekkende stoot/roofvogels te detimeren. Er zijn plannen om een telpost bij Beusichem in te richten, maar daarvoor is de groep nog wat te klein. Trektellen betekent niet dat je de overtrekkende vogels goed te zien krijgt maar dagen dat er sprake is van vrijwel onafgebroken stroom trekvogels maken veel goed, daar dit een erg indrukwekkend schouwspel is. Trektellen betekent niet alleen het tellen van het aantal vogels. Van de overtrekkende vogels wordt ook de vliegrichting, vlieghoogte en het vlieggedrag genoteerd. De gegevens worden verwerkt en opgestuurd naar de LWVT die ze verwerkt in de computervan de SBB (zo liggen de plannen). De LWVTers is een groep van tellers die de gegevens van trektellingen verzameld en deze met elkaar vergelijkt. Op het eerste gezicht lijken trektellingen niet erg zinvol, maar kennis over het trekgedrag van de vogels kan leiden tot een betere bescherming van deze vogels. Zo heeft de NVWC zijn medewerking verleend aan de trekvogelonderzoek van de provincie Gelderland i.v.m. hoogspanningsleidingen, windturbines (hierbij zullen nog meer slachtoffers gaan vallen als bij hoogspanningsleidingen) en zendmasten. Hopelijk zullen meer provincies deze stap nemen en mogelijk wordt hier op landelijk niveau ook meer aandacht aan besteed.

De telpost is gelegen in de REDICHEMSE WAARD tegenover de boerderij DEN ANKER (zie kaartje) In de weekenden is de telpost zoveel mogelijk bemand. Kom je ook eens kijken...!!!!

Overzicht van de trekwaarnemingen (in dagtotalen) van 6.23 tot 17.50 uur op 28 - 8 - 82 :

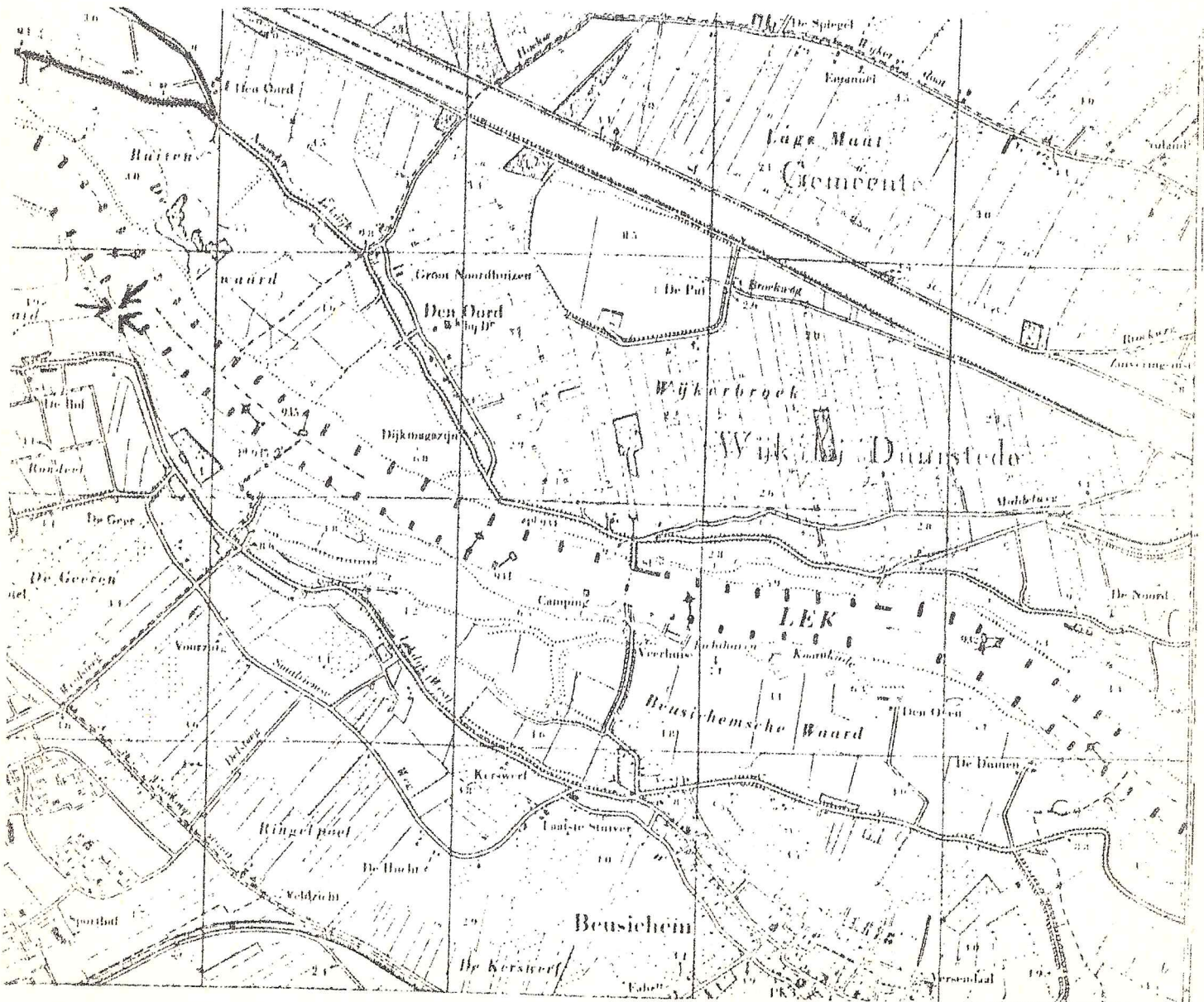
Overzwaluw	160 ex.	Fuut	5 ex.
Boerenzwaluw	1136 ex.	Purperreiger	1 ex.
Huiszwaluw	57 ex.	Bruine kiekendief	4 ex.
Kluut	1 ex.	Zwarte kraai	3 ex.

Watersnip	2 ex.	Holenduif	1 ex.
Heggenmus	6 ex.	Houtduif	3 ex.
Gele kwikstaart	74 ex.	Ringmus	19 ex.
Witte kwikstaart	3 ex.	Kneu	2 ex.
Spreeuw	28 ex.	Groenling	2 ex.
Torenvalk	2 ex.	Aalscholver	12 ex.
Groenpootruiter	10 ex.	Gierzwaluw	102 ex.
Wespendief	1 ex.	Havik	1 ex.
Buizerd	5 ex.	Zilvermeeuw	5 ex.
Kemphaan	1 ex.	Kruisbek	3 ex.
Kleine mantelmeeuw	1 ex.	Sperwer	2 ex.
Visdief	2 ex.		

Marcel v.d.Tol

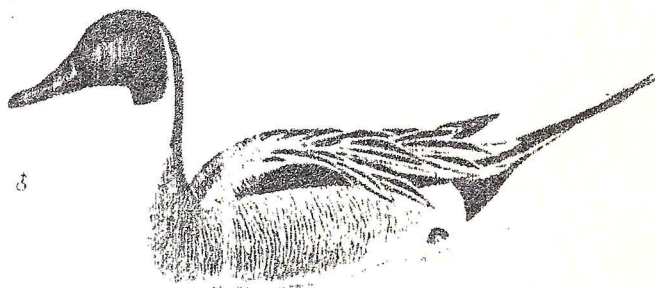
Ligging telpost REDRICHEMSE-WAARD

Op deze eerste echte vergadering na de vakantie waren 13 mensen aanwezig. Het was een lange vergadering waarop de volgende zaken aan de orde kwamen

1- Ingekomen stukken:

- brief Triodobanh, waar bewust wordt geïnvesteerd en klein goede bedrijfjes worden gesteund.
- brief van mevr. Siebers over een hulpeloze duif, helaas konden wij haar en de duif niet helpen.
- kaart van een aantal vacantievierende NVWC jongelui die nogal wat lol hadden.
- adreswijziging van Gerrd, Cocky, Matjolein en Judith van Zuilen (zie elder in deze Hak-al)
- * INFORMATIEPLAAT van de NJN
- nieuwsbrief Kritisch bosbeheer
- Kruisbek nr.4 NVW Utrecht
- DompHoorn NVW Vijfheerenlanden
- Wulp nr.3 Vogelbescherming Den Haag
- Natuur en Mijieu nr. juli/aug. en sept.
- Natuurbehoud nr.3
- verslag vogelstudie 1981 SOVON contactorgaan
- Gleders landschap
- het Zevenblad van de IVN

Pijlstaart

2 Uitgaande stukken:

- de nieuwe subsidie aanvraag is als weer weg dankzij onze acurate onvermoeibare penningmeester Frans. De boekhouding van het vorige jaar is door de gemeente goedgekeurd.

3 Exkursie-programma:

Voor het programma verwijzen we naar de samenstelling achterin deze Hak-al. Dit punt kostte erg veel tijd, doordat we een zeer uitgebreid programma hebben kunnen samenstellen.

4 Jeugdvogelcursus:

Op 11 oktober zal deze van start gaan, verdere informatie vindt u elders in deze Hak-al.

5 Functies:

Leo v.d.Kooij stelde voor om de functies die zoal in de NVWC bestaan te inventariseren en voor ieders functie iemand te hebben die zich daar verantwoordelijk voor stelt: Voorin de volgende Hak-al vindt u de meesten met hun functie.

6 Bestuur:

Degenen die zich de vorige vergadering beschikbaar hadden gesteld werden goed bevonden en met algemene stemmen in het bestuur gekozen.

Daarna werd HAN JANSEN gekozen als voorzitterster. Vanaf deze plaats wil ik je graag sterkte en wijsheid wensen om deze toch wel zware verantwoordelijke taak op je te nemen.

7 Schoonmaken 't Nonnetje:

Inmiddels is hopelijk het Nonnetje door een aantal mensen geschoond en opgeknapt--dat was wel **hard** nodig--.Eveneens hebben we ruimte beschikbaar gekregen om ons gaas en de kampkist op te slaan.

8 Paddenproject:

Het paddenproject zal ook volgend jaar weer worden gedaan. Wel zal dan een planning beter moeten worden in verband met het op tijd weghalen van het gaas. Nu gaat er nog al wat gaas verloren door kapotmaaien. Arie heeft de betonijzers mooi gebogen en samen met Harry van een mooie kleur voorzien (helaas niet rose) en waarschuwt een ieder die de staven nu nog krombuigt zal zelf gebogen worden door Arie persoonlijk (en dan moet je uitkijken!)

9 Knotwilgen snoeien:

Ook dit jaar gaan we weer snoeien. Voor de datums zie het ekskursieprogramma. Waar wordt op afzonderlijke konvo's vermeld.

10 Vogelwerkgroep:

De trektellingen gaan prima en ook de andere tellingen zullen wel bemand kunnen worden. Door de jeugdvogelcursus hopen we een aantal nieuwe VWGleden erbij te krijgen die ook actief mee zullen draaien in de tellingen en inventarisaties.

11 Rondvraag:

Vele zaken kwamen nog aan de orde:

- er zal een poging worden ondernomen om te beginnen met een insectenwerkgroep. Binnenkort meer hierover!!!
- Marcel v.d.Tol zal voor achterop het Vogeljaar komen als contactadres (hij is trouwens ook de vogelbeschermingsconsulent, wist je dat ????)
- misschien is er nog meer rondgevraagd, maar de notulist lette niet meer op

K.V. (wat moet je daar nu
van maken???)

b.v.K(ars)V(erslaggever) RED!

~~Ekskursie-programma~~

zaterdag 2 oktober

- 2e vogeltrekteldag vanaf de telpost in de Redrichemse-waard (zelf klapstoeltje meenemen). Verzamelen om 6.00 uur bij de boerderij DEN ANKER aan de Beusichemsedijk o.l.v. Marcel v.d.Tol, tel.18102

vrijdag 8 oktober

dia-avond over Suriname (zie elders in deze Hak-al)

zaterdag 9 oktober

hele-dag vogelekskursie naar Texel in het kader van de vogelkursus. (ook niet cursus deelnemers kunnen mee) Verzamelen om 6.50 uur in de hal van het station Culemborg. Inlichtingen bij Leo v.d.Kooij tel.15450

maandag 11 oktober

opening jeugdvogelkursus (zie elders in deze Hak-al)

zaterdag 16 en zondag 17 oktober

trekteldagen in het kader van de jeugdvogelkursus. (zie het programma bij de aankondiging elders in deze Hak-al)

maandag 18 oktober

algemene maandelijkse vergadering in 't Nonnetje, aanvang 20.00 uur

maandag 25 oktober

vergadering vogelwerkgroep, aanvang 19.30 uur in 't Nonnetje

zaterdag 30 oktober

trein-fiets ekskursie naar de achterzijde (het afgesloten gedeelte) van de Oostvaardersplassen in de Plevopolder. Inlichtingen en opgave bij: Evert Voogd, Noorderwal 5 te Culemborg, tel.15680 (laat deze kans niet voorbij gaan)

dinsdag 2 november

vogelbeschermings-avond in de Open Hof, aanvang 20.00 uur. Deze avond zal worden verzorgd door de Ned.Ver.van Vogelbescherming in Zeist. Hiervan komt nog een aparte konvo.

vrijdag 12 november

avond over de wintervogels in het kader van de jeugdvogelkursus. Aanvang 19.30 uur in de Soos v.d.Soc.Ak.

zaterdag 13 november

ekskursie naar de uiterwaarden bij Hugestein, vertrek 8.00 uur vanaf 't Nonnetje o.l.v. Kars Veling.

maandag 15 november

algemene maandelijkse vergadering in 't Nonnetje aanvang 20.00 uur.

woensdag 17 november

UITERSTE inleverdatum kopy voor de Hak-al van december

zaterdag 20 november

START KNOTSEIZOEN , hiervan komt nog een aparte konvo.

vrijdag 26 november

dia-avond. Een ieder kan op deze avond z'n natuur-vacantie-dia's komen tonen. (ook de dia's van de kampen Groesbeek en Ezumazijl zullen worden vertoond) Aanvang 20.00 uur in de Soos v.d.Soc.Ak.

zaterdag 27 november

natuurwandeling van Vreeland naar Ankeveen, vertrek met de trein om 8.00 uur vanuit Culemborg, o.l.v. Leo v.d.Kooij tel.15450

vrijdag 3 december

koekvergulden o.l.v. Susan van Veen en Lucy v.d.Sluis, aanvang 19.00 uur in 't Nonnetje (penceel meenemen)

vrijdag 10 december

meeuwen-avond met dia's in het kader van de jeugdvogelkursus, aanvang 19.30 uur in 't Nonnetje o.l.v. Kars Veling en Marcel v.d.Tol

zaterdag 11 december

knotwilgen snoeien, hiervan komt nog een aparte konvo

zaterdag 11 en zondag 12 december

meeuentellen bij de slaapplaatsen in de Redrichemse-waard in het kader van de jeugdvogelkursus. Vertrek 16.00 uur vanaf 't Nonnetje o.l.v. Kars Veling-Marcel v.d.Tol en Tom Kompier

zaterdag 18 december

knotwilgen snoeien, hiervan komt nog een aparte konvo

zaterdag 18 december

meeuentellen (als bij 11 en 12 december)

maandag 20 december

algemene maandelijkse vergadering aanvang 20.00 uur in 't Nonnetje

Er worden nog pogingen ondernomen om een kerst-nieuwjaars-winterkamp te organiseren. Hiervan komt eventueel dan nog nader bericht van.

KONTAKT - ADRESSEN

Vogelbeschermingskonsulent:

Marcel van der Tol, Lindeboom 21, Culemborg, tel.: 0 3 4 5 0 - 1 8 1 0 2

Asielhouders:

Dhr. J. van Dijk, Talmastraat 16, Leerdam, tel.: 0 3 4 5 1 - 6 8 2 2

Dhr. A.P. van Bijsterveld, Heermoeshof 4, Houten, tel.: 0 3 4 0 3 - 1 7 6 2
(alleen roofvogels en uilen)

Diverse Natuurorganisaties:

Milieu alarmnummer luchtverontreiniging 0 8 5 - 4 5 2 2 2 0

Veldpolitie: Den Hartog 0 3 4 3 7 - 5 5 8 (Werkhoven)

Vrieling 0 3 4 3 6 - 1 6 7 5 (Cothen)

Meldkamer 0 3 4 0 4 - 2 4 8 2 4 (Zeist)

Gemeentepolitie Culemborg: Dhr. Helmond, Boerestraat 35, Culemborg, tel.: 1 5 7 4 4

Vereniging Milieudefensie, Tweede Weteringplantsoen 9, 1017 ZD Amsterdam.

Gelderse Milieudefensie, Jansbuitensingel 3, 6811 AA Arnhem, tel.: 0 8 5 -

5 1 5 0 6 9

Milieuwerkgroep "Noordwest-Betuwe", T. van Beek, Hinkerstraat 36, Cothen,

tel.: 0 3 4 3 6 - 1 6 8 7

Milieuwerkgroep Gelderland, H. ten Berghe, Rutger Jacobsstraat 27, 4196 AE Tricht,

tel.: 0 3 4 5 5 - 3 9 7 4

Milieuwerkgroep Houten, Kon. Julianastraat 13, 3991 DJ Houten.

Staatsbosbeheer regio Betuwe, Vleesstraat 19 A, Tiel, tel.: 0 3 4 4 0 - 1 9 8 7 8

Stichting Het Geldersch Landschap, Zypendaalseweg 44, 6814 CL Arnhem,

tel.: 0 8 5 - 4 2 0 9 4 4

Vereniging tot Bescherming van Vogels, Driebergseweg 16 B, 3705 JB Zeist,

tel.: 0 3 4 0 4 - 2 5 4 0 6

Instituut voor Natuurbeschermingseducatie, Plantage Middenlaan 41, 1018 DC Amsterdam

Stichting Natuur en Milieu, Donkerstraat 17, 3511 KB Utrecht, tel.: 0 3 0 -

3 3 1 3 2 8

Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten, Noordereinde 60, 1243 JJ 's-Graveland,

tel.: 0 3 5 - 6 2 0 0 4

Wereld Natuur Fonds Nederland, Postbus 7, 3700 AA Zeist, tel.: 0 3 4 0 4 -

2 2 1 6 4

Greenpeace Nederland, Postbus 11026, 1001 GA Amsterdam

Damrak 83-II, 1012 LN Amsterdam, tel.: 0 2 0 - 2 3 6 5 4 5

2 3 1 8 4 3

